

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Psychologia społeczna - poznanie społeczne i postawy
Wydział	Wydział Nauk Społecznych i Filologii
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia stacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	6
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	56 godz.
Cykl dydaktyczny	2024/2025 zimowy
Semestr studiów	2
Rok studiów	1
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2024/2025
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Agnieszka Gałkowska (e-mail: agalkowska@uafm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
2	28 godz.	28 godz.	6

2. Cele przedmiotu

C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z głównymi ustaleniami psychologii społecznej w zakresie poznania społecznego, funkcjonowania wiedzy społecznej, spostrzegania i oceniania siebie i innych oraz dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności związanych z procesami zmian postaw i z wpływem społecznym. Przedmiot ma też dać podwaliny pod zgłębianie zagadnień bardziej szczegółowych poznawanych w dalszych latach studiów, w dziedzinach korzystających z dorobku badawczego psychologii społecznej.
----	--

3. Wymagania wstępne

Brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Student dysponuje opartą na dowodach naukowych wiedzą o mechanizmach poznawania siebie i świata społecznego przez jednostkę, sposobie formułowania sądów społecznych, organizowania wiedzy o świecie społecznym, spostrzegania społecznego, wyjaśniania zachowań ludzi oraz o ich konsekwencjach. Zna metodologię psychologii społecznej. Zna ustalenia dotyczące procesu kształtowania się postaw, ich zmian i wpływu na zachowanie. Posiada wiedzę o mechanizmach i technikach wpływu społecznego.	EUK7_W6
U1	Umiejętności: Student umie wskazać w wypowiedziach i zachowaniach społecznych ludzi mechanizmy i tendencje związane z poznaniem społecznym, przyjmowaniem różnych perspektyw, podleganiem niektórym tendencjom i deformacjom w ocenie siebie i innych itp. Potrafi wskazać mechanizmy zmian postaw i wpływu społecznego wykorzystywane w różnego rodzaju komunikatach i działaniach. Korzystając z wiedzy teoretycznej potrafi sformułować proste wskazówki dla planowania takich oddziaływań.	EUK7_U1, EUK7_U7
K1	Kompetencje społeczne: Student ma świadomość złożoności odbioru, przetwarzania i wykorzystania informacji społecznych i stara się to uwzględniać w działalności zawodowej i życiu codziennym. Jest uwrażliwiony na działania ograniczające ludzką podmiotowość - na problemy etyczne związane z oddziaływaniami dotyczącymi np. wpływu społecznego i zmian postaw.	EUK7_KS1, EUK7_KS4

5. Treści programowe

Wykład (28 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)
------------	--

Wyk1	<p>Obszary zainteresowań psychologii społecznej. Główne perspektywy teoretyczne w psychologii społecznej: poznawcza, motywacyjna, teorii uczenia społecznego, społeczno-kulturowa, ewolucjonistyczna</p> <p>Metody stosowane w psychologii społecznej eksperyment, obserwacja, badania korelacyjne, modele komputerowe, neuroobrazowanie . Zalety i ograniczenia</p> <p>Poznanie społeczne. Czym jest wiedza społeczna, jak powstaje; różnice w poznawaniu obiektów fizycznych i społecznych. Sposoby organizowania wiedzy - schematy i skrypty społeczne. Funkcjonowanie wiedzy procesy automatyczne i kontrolowane. Poznanie społeczne a regulacja zachowań. Znaczenie kontekstu. Warunki wykorzystywania wiedzy społecznej. Heurystyki wydawania sądów</p> <p>Przekonania społeczne; problemy zaufania społecznego, cynizmu, makiawelizmu. Koncepcje Lenera, Dweck, Wojciszke. Źródła, funkcje i konsekwencje wybranych przekonań społecznych dla funkcjonowania jednostek i społeczeństwa</p> <p>Spostrzeganie innych. Źródła i charakter danych wykorzystywanych w poznawaniu i ocenianiu innych. Hierarchie znaczeń zachowań i podstawowe wymiary spostrzegania społecznego (sprawczość i wspólnotowość)</p> <p>Wyjaśnianie i interpretowanie zachowań ludzi - wybrane teorie atrybucji. Deformacje procesów atrybucji</p> <p>Spostrzeganie siebie. Specyfika poznawania siebie. Źródła i motywy dążenia do samowiedzy. Wpływ innych na kształtowanie wiedzy o sobie oraz wpływ Ja na spostrzeganie innych czyli stronniczość w służbie ego</p> <p>Dysonans poznawczy. Istota, warunki wzbudzenia, przejawy i konsekwencje. Sposoby redukowania dysonansu i związane z tym efekty psychologiczne. Kontrowersje wokół istnienia dysonansu - teoria autopercepcji D. Bema</p> <p>Samoocena - uwarunkowania psychiczne i społeczne samooceny. Funkcje samooceny. Mechanizmy psychologiczne związane z ochroną i podwyższaniem samooceny</p> <p>Autoprezentacja - meafory definiujące autoprezentację; cele i środki autoprezentacyjne. Główne style, taktyki i ich konsekwencje</p> <p>Struktura i geneza postaw. Problem postaw jawnych i utajonych.. Wpływ postaw i wartości na poznanie i zachowanie -moderatory i mediatory zgodności</p> <p>Zmiany postaw. Główne teorie, modele zmian postaw (model procesualny i model dwutorowości perswazji)</p> <p>Wpływ społeczny rodzaje wpływu, przejawy i mechanizmy: naśladownictwo, konformizm, uległość, posłuszeństwo. Wpływ normatywny i informacyjny. Reguły i techniki wpływu społecznego. Opór i obrona przed niechcianym wpływem</p>
------	--

Ćwiczenia (28 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)
-----	---------------------------------

Cw1	<p>Rozróżnianie czynników wpływających na zachowania społeczne na podstawie analizy przypadku. Różne typy relacji osoba-sytuacja</p> <p>Znaczenie badań eksperymentalnych w psychologii społecznej . Problemy etyczne. Dyskusja - nad eksperymentem więziennym Zimbardo (źródło: film "Cicha furia" lub książka "Efekt Lucyfera"). Krytyczne spojrzenie na eksperyment Zimbardo</p> <p>Źródła wiedzy o świecie społecznym. Przejawy działania schematów i skryptów. Przykłady funkcjonowania heurystyk i innych tendencji w myśleniu społecznym</p> <p>Przekonania o świecie społecznym. Wyszukiwanie przykładów z życia (np. wypowiedzi na forach, fragmenty przemówień, dialogów), rozważanie konsekwencji określonych przekonań (m.in. koncepcja Lachowicz-Tabaczek o przekonaniach nt. stałości/zmienności cech ludzkich oraz wiara w sprawiedliwy bądź niesprawiedliwy świat, życie jako grę o sumie zerowej)</p> <p>Sprawczość i wspólnotowość jako podstawowe wymiary spostrzegania społecznego. Analiza eksperymentów zespołu Bogdana Wojciszke. Interpretacja przykładów codziennych zachowań w kategoriach sprawczych i wspólnotowych</p> <p>Analiza procesów atrybucji- praktyczne zastosowania, ćwiczenia w zakresie wnioskowania o przyczynach zachowania na podstawie jego spójności, wybiórczości i powszechności. Egotyzm i egocentryzm atrybucyjny. Optymistyczny i pesymistyczny styl wyjaśniania zdarzeń (Seligman)</p> <p>Formułowanie ocen o innych na podstawie wyglądu zewnętrznego, stereotypy i ukryte teorie osobowości, problem samospełniającej się przepowiedni. Problemy związane z ocenianiem innych. Zagadnienie porównań społecznych Wiele twarzy Ja. Prywatne i publiczne - wzajemne wpływy</p> <p>Rozpoznawanie różnych taktów i stylów autoprezentacyjnych, najczęściej prezentowane wizerunki wg typologii Jonesa i Pittmana. Skuteczna autoprezentacja w różnych sytuacjach życia codziennego</p> <p>Badanie wartości i postaw. Problemy. Przykłady metod. Dyskusja nad związkiem wartości i postaw z zachowaniem</p> <p>Praktyka zmian postaw - analiza przykładów, próba skonstruowania komunikatu perswazyjnego</p> <p>Wpływ społeczny - podstawowe zagadnienia - rodzaje, przejawy. Wpływ społeczny a manipulacja. Patologiczny wpływ społeczny np. w sektach</p> <p>Zasady i techniki wpływu analiza przykładów z dziedziny sprzedaży i reklamy Możliwości obrony przed wpływem</p>
-----	--

Cw2	<p>Rozróżnianie czynników wpływających na zachowania społeczne na podstawie analizy przypadku. Różne typy relacji osoba-sytuacja</p> <p>Znaczenie badań eksperymentalnych w psychologii społecznej . Problemy etyczne. Dyskusja - nad eksperymentem więziennym Zimbardo (źródło: film "Cicha furia" lub książka "Efekt Lucyfera"). Krytyczne spojrzenie na eksperyment Zimbardo</p> <p>Źródła wiedzy o świecie społecznym. Przejawy działania schematów i skryptów. Przykłady funkcjonowania heurystyk i innych tendencji w myśleniu społecznym</p> <p>Przekonania o świecie społecznym. Wyszukiwanie przykładów z życia (np. wypowiedzi na forach, fragmenty przemówień, dialogów), rozważanie konsekwencji określonych przekonań (m.in. koncepcja Lachowicz-Tabaczek o przekonaniach nt. stałości/zmienności cech ludzkich oraz wiara w sprawiedliwy bądź niesprawiedliwy świat, życie jako grę o sumie zerowej)</p> <p>Sprawczość i wspólnotowość jako podstawowe wymiary spostrzegania społecznego. Analiza eksperymentów zespołu Bogdana Wojciszke. Interpretacja przykładów codziennych zachowań w kategoriach sprawczych i wspólnotowych</p> <p>Analiza procesów atrybucji- praktyczne zastosowania, ćwiczenia w zakresie wnioskowania o przyczynach zachowania na podstawie jego spójności, wybiórczości i powszechności. Egotyzm i egocentryzm atrybucyjny. Optymistyczny i pesymistyczny styl wyjaśniania zdarzeń (Seligman)</p> <p>Formułowanie ocen o innych na podstawie wyglądu zewnętrznego, stereotypy i ukryte teorie osobowości, problem samospełniającej się przepowiedni. Problemy związane z ocenianiem innych. Zagadnienie porównań społecznych Wiele twarzy Ja. Prywatne i publiczne - wzajemne wpływy</p> <p>Rozpoznawanie różnych taktów i stylów autoprezentacyjnych, najczęściej prezentowane wizerunki wg typologii Jonesa i Pittmana. Skuteczna autoprezentacja w różnych sytuacjach życia codziennego</p> <p>Badanie wartości i postaw. Problemy. Przykłady metod. Dyskusja nad związkiem wartości i postaw z zachowaniem</p> <p>Praktyka zmian postaw - analiza przykładów, próba skonstruowania komunikatu perswazyjnego</p> <p>Wpływ społeczny - podstawowe zagadnienia - rodzaje, przejawy. Wpływ społeczny a manipulacja. Patologiczny wpływ społeczny np. w sektach</p> <p>Zasady i techniki wpływu analiza przykładów z dziedziny sprzedaży i reklamy. Możliwości obrony przed wpływem</p>
-----	---

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M6	Dyskusja
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M1	Analiza przypadków
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
M16	Praca w grupach

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	28 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	28 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	94 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	150 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	6 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Podstawą zaliczenia wykładów jest uzyskanie pułapu 60% punktów z egzaminu pisemnego (pytania testowe oraz pojedyncze wymagające krótkiej odpowiedzi pisemnej - np. rozpoznania zjawiska lub mechanizmu na podstawie opisu, podanie propozycji postępowania dla opisanej sytuacji, itp.). Do zaliczenia ćwiczeń wymagane jest: obecność i aktywność na zajęciach; zaliczenie kolokwium; przygotowanie wraz z małą grupą krótkiej prezentacji na wybrany temat (z listy zaproponowanej przez osobę prowadzącą zajęcia i w terminie z nią uzgodnionym) lub przeprowadzenie prostych badań (uzgodnionych z prowadzącym) i zaprezentowanie ich grupie lub przeprowadzenie na zajęciach elementów zajęć warsztatowych / aktywizujących związanych z omawianym zagadnieniem. Zaliczenie ćwiczeń jest warunkiem koniecznym dla przystąpienia do egzaminu

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	Minimalne progi procentowe (punktacja z testu egzaminacyjnego) dla poszczególnych ocen 90% punktów
Na ocenę 4,5:	80% punktów
Na ocenę 4:	70% punktów
Na ocenę 3,5:	65% punktów
Na ocenę 3:	60% punktów

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Zaliczenie kolokwium na ok. 90%, duża aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, częste zabieranie głosu w dyskusjach, wypowiedzi świadczące o dobrym zrozumieniu omawianych zagadnień i wykorzystywaniu nabywanej wiedzy, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi / wymyślonymi przykładami, z pogłębioną analizą tychże, przedstawiona sprawnie i interesująco
Na ocenę 4,5:	Zaliczenie kolokwium na ok. 80%, duża aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, częste zabieranie głosu w dyskusjach, samodzielne wyciąganie wniosków, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi / wymyślonymi przykładami, przedstawiona sprawnie i interesująco
Na ocenę 4:	Zaliczenie kolokwium na ok. 70% zauważalna aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi / wymyślonymi przykładami
Na ocenę 3,5:	Zaliczenie kolokwium na ok. 65% niewielka aktywność na zajęciach, prezentacja zespołowa ograniczająca się do zreferowania podstawowych treści z niewielką dawką twórczego wkładu
Na ocenę 3:	Zaliczenie kolokwium na podstawowym poziomie (ok 60%), znikoma aktywność na zajęciach, prezentacja zespołowa ograniczająca się do zreferowania najbardziej podstawowych treści

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Wojciszke B. (2019) Psychologia społeczna. Warszawa, Scholar

Literatura uzupełniająca

1. Aronson E., Aronson J. (2020) Człowiek istota społeczna. Warszawa, WN PWN

2. Wojciszke B. (2010) Sprawczość i wspólnotowość. Podstawowe wymiary spostrzegania społecznego. Gdańsk, GWP
3. Kossowska M., Kofta M. (red.) (2009) Psychologia poznania społecznego. Warszawa, WN PWN
4. Moskowitz G. (2009) Zrozumieć siebie i innych. Psychologia poznania społecznego. Gdańsk, GWP
5. Doliński D., Grzyb T. (2022) Sto technik wpływu społecznego. Sopot, Smak Słowa
6. Doliński D. Grzyb T. (2017) Posłuszni do bólu. O uległości wobec autorytetu 50 lat po eksperymencie Milgrama. Sopot, Smak Słowa
7. Zimbardo P.G. (2022) Efekt Lucyfera. Warszawa, WN PWN

Publikacje prowadzącego

1. Gałkowska A. (2017) Opór wobec wpływu społecznego i jego konsekwencje dla tajnej współpracy. W: J. Syrnyk, R. Klementowski (red.), Antropologia donosu. Wrocław, IPN, s. 24-43
2. Gałkowska A. (2015) Wobec systemu. Miękkie i twarde strategie korzystania z władzy przez przedstawicieli SB względem tajnych współpracowników w ostatnich dekadach PRL. W: E. Mandal, D. Doliński (red.), Wpływ społeczny w sytuacjach codziennych i niecodziennych. Warszawa: WN PWN, s. 323-361
3. Gałkowska A. (2014) Perspektywa psychologiczna w podejściu do totalitaryzmów. Bezpieka wobec tajnych współpracowników. W: J. Syrnyk, A. Klarman, M. Mazur, E. Kłosek (red.), W stronę antropologii „bezpieki”. Nieklasyczna refleksja nad aparatem bezpieczeństwa w Polsce Ludowej. Wrocław, IPN, s. 129-171
4. Gałkowska A., Czerniak A., Czapliński S., Stach R. (2018) Serving Two Masters – What Kind of Resistance to Influence Allows Maintaining a Positive Image? Social Psychological Bulletin, 13(4), 1-19.
<https://doi.org/10.32872/spb.v13i4.30544>

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

dr Agnieszka Gałkowska (e-mail: agalkowska@uafm.edu.pl)

mgr Bogumił Jonak (e-mail: bjonak@afm.edu.pl)